

การศึกษากระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด

เขตการศึกษา 10



นายสกล คามบุศย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

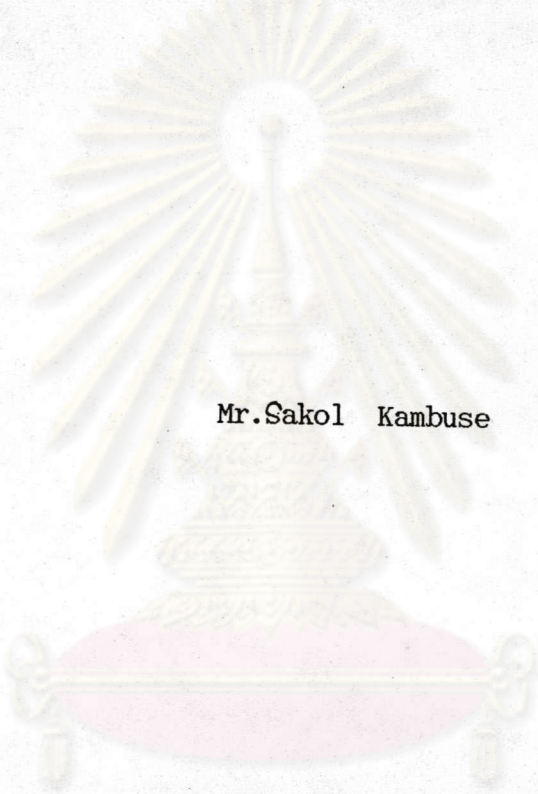
ISBN 974 - 568 - 347 - 7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013104

i 10294429

A STUDY OF ADMINISTRATIVE PROCESS OF ELEMENTARY SCHOOL CLUSTERS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION TEN



Mr. Sakol Kambuse

คณะวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษากระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 10

โดย

นายสกล ความบุศย์

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุภัยรัตน์



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เข้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Signature] คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วีชรานิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature] ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

[Signature] กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธเจตร สุกนธกรพันธ์)

[Signature] กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุภัยรัตน์)

สกล ความคู่ภัย : การศึกษากระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 10 (A STUDY OF ADMINISTRATIVE
PROCESS OF ELEMENTARY SCHOOL CLUSTERS UNDER THE JURISDICTION OF THE
OFFICE OF THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TEN)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 230 หน้า.

ผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า

ประการแรก การตัดสินใจ ก่อนการตัดสินใจคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมีการพบปะแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นกันเป็นบางครั้ง มีการตัดสินใจเกี่ยวกับการให้ความเห็นชอบในการพัฒนาบุคลากรในกลุ่ม โดย
คำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายเป็นหลัก การเสนอแนะงบประมาณประจำปี คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับ
เป็นหลัก การเสนอแนะการพิจารณาความดีความชอบได้ศึกษาหาข้อมูลจากโรงเรียนเป็นหลัก มีการพิจารณา
ทางเลือกในการตัดสินใจและผลการตัดสินใจทำให้บุคลากรในกลุ่มพึงพอใจ ประการที่สอง การวางแผน
ก่อนวางแผนได้มีการประชุมปรึกษาหารือ เตรียมการ กำหนดนโยบาย แต่งตั้งคณะกรรมการร่างแผน ทำการ
ศึกษาหาข้อมูล พิจารณาวางแผนกำหนดรูปแบบของการเขียนโครงการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ กำหนด
แนวทางการประเมินผลและมอบหมายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ ประการที่สาม การคัดเลือกกรรมการกำหนด
ให้เหมือนกรรมการฝ่ายต่าง ๆ กำหนดแผนผังตำแหน่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดบุคลากรเข้าทำงาน
ตามความเหมาะสม และปรับปรุงการคัดระเบียบงานอยู่เสมอ ประการที่สี่ การติดต่อสื่อสาร มีการกำหนด
และวิธีติดต่อสื่อสาร ซึ่งใช้คำสั่งหรือรายงานมากที่สุด แจ้งข่าวสารให้บุคลากรทราบได้ทันกำหนดเวลา จัด
ประชาสัมพันธ์กลุ่มโรงเรียน การติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่เป็นแบบทางการและมีความชัดเจนพอสมควร ประการ
ที่ห้า การใช้อิทธิพล มีการแถลงวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินงาน เปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ใน
กลุ่มได้เสนอความคิดเห็น อธิบายสิ่งที่เป็นปัญหาให้เข้าใจ จัดฝึกอบรมและมอบหมายงานตามความเหมาะสม
และจัดบำรุงขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงาน เมื่อทำงานจนเป็นผลสำเร็จ ประการที่หก การประสานงาน
จัดทำกำหนดการเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติในรอบปี และพิจารณาให้ความเห็นชอบกำหนดการของ
โรงเรียน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน จัดอำนวยความสะดวกและกำหนดตัวบุคคลขึ้นมารับผิดชอบ และ
ประการสุดท้าย การประเมินผล ก่อนการประเมินผลได้เตรียมการจัดทำแบบประเมินผล และกำหนด
หลักเกณฑ์ในการประเมินผล ดำเนินการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการมากที่สุด และใช้วิธีการสังเกตการ
ปฏิบัติมากที่สุด หลังจากประเมินผลแล้ว ได้แจ้งผลการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และนำผลการประเมิน
มาปรับปรุง แก้ไข การทำงาน

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มี
ความเห็นว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจ การคัดเลือกกรรมการ การติดต่อสื่อสาร การใช้อิทธิพล การประสานงาน
และการประเมินผล ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนการวางแผนพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง



ภาควิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติดี

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

16

SAKOL KAMBUSE: A STUDY OF ADMINISTRATIVE PROCESS OF ELEMENTARY SCHOOL CLUSTERS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TEN. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. WEERAWAT UTAIRAT, Ph.D. 230 PP.

FINDINGS :

The findings of the study were as follows: First, in the matter of decision-making, the committees of the school cluster would hold their meetings occasionally to exchange their views prior to making decisions. The decisions made were connected with approval of the development of personnel in the group which based on objectives and goals of the school cluster, recommendations on an annual budget which based on the proper benefit derived, and recommendations on the consideration of personnel's merits which based on the up-to-date school data. Choices were made in such decision making and the outcome of the decision making was to the satisfaction of personnel in the group. Secondly, in regard to planning, the committees, prior to making their plan, held consultations, made preparations, established a policy, appointed a working group to handle the drafting of a plan, conducted a study of data, determined the format of a project in conformity with the plan of operation, adopted a guideline for the evaluation of results, and assigned planning tasks to the individuals concerned. Thirdly, in respect of organization, action was taken to set up subcommittees, prepare a chart to indicate positions and responsibilities, allocate personnel to suitable jobs and continuously improve the working procedure. Fourthly, with regard to communication, a procedure of communication was established whereby orders or reports would be employed to the maximum and information would be given to personnel on schedule. Publicity work was carried out in the school cluster and communication in the greater part was of a formal style, which provided sufficient clarity. Fifthly, regarding influencing, there were announcements of objectives and goals of activities. Teachers in the group were given opportunities to express their opinions; problems were explained to them. Training was organized and tasks were assigned to personnel as may be appropriate. Action was taken to promote their morale upon the completion of work. Sixthly, in respect of coordination, preparation was made of programs of activities which were to be carried out during the year and consideration was made to approve of the schools' programs. A schedule of work was adopted while facilities were provided for such work. Various individuals were then designated to assume responsibilities. Lastly, concerning evaluation, prior to such evaluation, an evaluation form was designed and criteria for evaluation were established. Evaluation was mostly performed at the conclusion of projects. In addition to that, observation was one method employed most extensively in respect of the project work. After the evaluation, its outcome was made known to the parties concerned and then used in the improvement and rectification of their performance.


With regard to problems and obstacles encountered in the administrative process of the school cluster in question, the majority of the respondents were of the opinion that problems concerning decision-making, organization, communication, influencing, coordination and evaluation were mostly at a low level, whereas problems in respect of planning existed at a medium level.

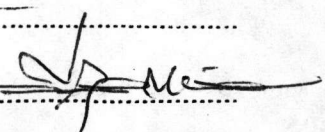


ภาควิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ 

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นพิเศษจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดเวลา ที่ทำการวิจัยซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐนิภา คุปรัตน์ ศาสตราจารย์ ดร. ชีระ ฤกษ์เจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนั่นจิตร์ สุกนธทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ อาจารย์ชำนาญ เกียรติมงคล อาจารย์เสนาอ ภิรมย์จิตรพ่อง และอาจารย์นิราศ จันทร์จิตร ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ในแง่มุมต่าง ๆ ตลอดจนตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณศึกษานิเทศน์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ฝายวิจัยทั้ง 7 จังหวัด ในเขตการศึกษา 10 ที่ได้กรุณาประสานงานจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรด้วย

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

สกล ความบุศย์

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ



หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....

กิตติกรรมประกาศ.....

สารบัญตาราง.....

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....

ขอบเขตของการวิจัย.....

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย.....

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย.....

วิธีดำเนินการวิจัย.....

ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล.....

2 เอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....

ความหมายของการบริหารและการบริหารการศึกษา.....

กระบวนการบริหารการศึกษา.....

การตัดสินใจสั่งการ.....

การวางแผน.....

การจัดองค์การ.....

การติดต่อสื่อสาร.....

การใช้อิทธิพล.....

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การประสานงาน.....	36
	การประเมินผล.....	38
	การบริหารกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา.....	40
	ความหมายและความเป็นมาของกลุ่มโรงเรียน.....	40
	ความสำคัญของกลุ่มโรงเรียน.....	41
	การบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	45
	ปัญหาในการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา.....	58
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	65
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	65
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	72
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงาน กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา.....	80

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา.....	167
5 สรุปลผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	183
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	183
วิธีดำเนินการวิจัย.....	183
สรุปลผลการวิจัย.....	184
อภิปรายผลผลการวิจัย.....	191
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	199
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต.....	199
บรรณานุกรม.....	200
ภาคผนวก.....	207
ประวัติผู้เขียน.....	230

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน.....	71
3	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและที่วิเคราะห์ได้...	71
4	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตำแหน่ง.....	74
5	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	75
6	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ออกแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	76
7	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ออกแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ราชการ.....	77
8	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ออกแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิ.....	79
9	แสดงถึงการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างไม่เป็นทางการ ก่อนการตัดสินใจ.....	81
10	แสดงถึงการตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการให้ความเห็นชอบในการ พัฒนาบุคลากรในกลุ่ม.....	83
11	แสดงถึงการตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการเสนอแนะงบประมาณ ประจำปีของกลุ่มโรงเรียน.....	86
12	แสดงถึงการศึกษาค้นหาข้อมูลก่อนการตัดสินใจเกี่ยวกับการเสนอแนะ การพิจารณาความดีความชอบ.....	88
13	แสดงถึงการพิจารณาทางเลือกในการตัดสินใจของคณะกรรมการกลุ่ม....	92
14	แสดงถึงความพึงพอใจของครู-อาจารย์ ต่อการตัดสินใจของคณะ กรรมการกลุ่ม.....	93
15	แสดงถึงการประชุมปรึกษาหารือก่อนการวางแผน.....	95

ตารางที่	หน้า
16	แสดงถึงการเตรียมการวางแผนของคณะกรรมการกลุ่ม..... 98
17	แสดงถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่างแผน..... 101
18	แสดงถึงการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมาย การวางแผน..... 103
19	แสดงถึงการศึกษาค้นหาข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางแผน..... 105
20	แสดงถึงการพิจารณาร่างแผนที่คณะกรรมการเสนอ..... 108
21	แสดงถึงการกำหนดรูปแบบในการเขียนโครงการ..... 110
22	แสดงถึงความสอดคล้องกันระหว่างโครงการต่าง ๆ กับแผน ปฏิบัติการของกลุ่มโรงเรียน..... 111
23	แสดงถึงการมอบหมายงานให้โรงเรียนหรือคณะกรรมการดำเนิน งานตามโครงการ..... 112
24	แสดงถึงการกำหนดแนวทางในการประเมินผล แผนงานและ โครงการ..... 114
25	แสดงถึงการกำหนดย่อยหรืออนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ..... 115
26	แสดงถึงการกำหนดแผนผังตำแหน่งงานในแต่ละฝ่าย..... 118
27	แสดงถึงการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานย่อยหรือ อนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ..... 119
28	แสดงถึงการจัดให้บุคลากรปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ..... 121
29	แสดงถึงการปรับปรุงการจัดระเบียบงานภายในกลุ่ม..... 122
30	แสดงถึงการกำหนดลักษณะและวิธีติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม..... 123
31	แสดงถึงการแจ้งข่าวสารให้โรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ..... 124
32	แสดงถึงการแจ้งข่าวสารให้โรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ ได้ทันตามกำหนดเวลา..... 127
33	แสดงถึงวิธีการติดต่อสื่อสารที่ใช้ในกลุ่มโรงเรียน..... 129

ตารางที่	หน้า
34	แสดงถึงความชัดเจนในการติดต่อสื่อสาร..... 131
35	แสดงถึงการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มโรงเรียน..... 132
36	แสดงถึงลักษณะการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มโรงเรียน..... 134
37	แสดงถึงการอธิบายสิ่งที่เป็นปัญหาหรือข้อสงสัยที่เกิดขึ้น..... 135
38	แสดงถึงการแถลงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินการ..... 136
39	แสดงถึงการเปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ในกลุ่มได้เสนอความคิดเห็น..... 137
40	แสดงถึงมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ ครู-อาจารย์ ในกลุ่มให้ความร่วมมือต่อ การดำเนินงานของกลุ่ม..... 138
41	แสดงถึงการจัดฝึกอบรมในระหว่างปฏิบัติงาน..... 141
42	แสดงถึงการมอบหมายงานให้แก่ครู-อาจารย์ ภายในกลุ่ม..... 142
43	แสดงถึงการจัดบำรุงขวัญและกำลังใจ เมื่อครู-อาจารย์ในกลุ่มปฏิบัติ งานจนประสบผลสำเร็จ..... 144
44	แสดงถึงการกำหนดให้โรงเรียนภายในกลุ่มจัดทำกำหนดการเกี่ยวกับ กิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติในรอบปี..... 147
45	แสดงถึงการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับกำหนดการของโรงเรียน.. 149
46	แสดงถึงการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน..... 151
47	แสดงถึงการกำหนดตัวบุคคลที่จะให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน กับชุมชน..... 153
48	แสดงถึงการอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน..... 155
49	แสดงถึงการประเมินผลการปฏิบัติงาน..... 156
50	แสดงถึงวิธีการประเมินผลแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน..... 159
51	แสดงถึงช่วงเวลาในการประเมินผลแผนงานและโครงการ..... 161
52	แสดงถึงการดำเนินการภายหลังการประเมินผล..... 163
53	แสดงถึงความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินผล..... 166

ตารางที่		หน้า
54	แสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจ.....	168
55	แสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับการวางแผน.....	170
56	แสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดองค์การ.....	173
57	แสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร.....	174
58	แสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับการใช้อิทธิพล.....	176
59	แสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับการประสานงาน.....	179
60	แสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล.....	181

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย